

RAPOR

DÖRDÜNCÜ TÜRK - İSVİÇRE HUKUK HAFTASI HAKKINDA RAPOR

Prof. Dr. Halûk TANDOĞAN

Dördüncü Türk - İsviçre Hukuk Haftası 23-30 Mayıs 1970 günlerinde esas çalışmalar Lozan şehrinde olmak ve diğer bazı İsviçre şehirlerinde de oraların hukukçularıyla toplantılar yapılmak suretiyle cereyan etmiştir.

Haftaya Fakültemizden Prof. Dr. Necip Bilge, Prof. Dr. Kemal Gürsoy, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın, Prof. Dr. Turhan Esener, Prof. Dr. Halûk Tandoğan, Prof. Dr. Ali Bozer, Prof. Dr. Tuğrul Ansay ve İstanbul Hukuk Fakültesinden de Prof. Dr. Bülent Davran, Prof. Dr. Zahit İmre, Prof. Dr. Reha Poroy, Prof. Dr. Kemal Oğuzman, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu birer bildiriyle katılmışlardır. Ayrıca Prof. Dr. Selâhattin Sulhi Tekinay ve Doç. Dr. Ünal Tekinalp kendileri gelememekle beraber birer bildiri göndermişlerdir.

Türk profesörleri 23 Mayıs'ta uçakla Cenevre'ye varmış, orada Cenevre Üniversitesi rektör yardımcısı Prof. Robert Patry tarafından karşılanıp öğle yemeğine davet edilmişler, bu yemekte Prof. Dr. Kemal Gürsoy Türk heyeti adına bir konuşma yapmıştır. 24 Mayıs'ta Cenevre Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dominice'nin verdiği ziyafette de Prof. Dominice ve Lausanne Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Guy Flattet Haftanın ve Türk - İsviçre hukukcuları arasındaki temasların önemini belirten ve bu arada Yugoslavya'nın da İsviçre BK.nu iktibas etmek üzere olduğunu bildiren konuşmalar yapmışlar, bu konuşmaları Prof. Dr. Halûk Tandoğan cevaplandırmıştır. Bu toplantılarda Cenevre Hukuk Fakültesi öğretim üyeleriyle görüşmelerde bulunulmuştur. 24 Mayıs gecesi Lozan'a gidilmiş, 25 Mayıs sabahı Palais de Rumine'de Haftanın çalışmalarına başlanmıştır.

25 Mayıs günü sabah oturumunda İstanbul Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu ve Bern Hukuk Fakültesinden Prof. Hans Merz «şahsiyetin basın yoluyla yapılan saldırılara

karşı korunması» konusundaki bildirimlerini açıklamışlar ve daha sonra yapılan tartışmalarda özellikle basının verdiği kıymet hükümlerinin gerçek olaylara ve doğru sayılabilecek verilere dayanması sorunu üzerinde durulmuştur. 25 Mayıs öğleden sonra oturumunda, Ankara Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Kemal Gürsoy ve Lausanne Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. François Gilliard «sebepluluğunda manevî zararın tazmini» konusundaki bildirimlerini sunmuşlar, Prof. Selâhattin Sulhi Tekinay'ın bildirisi Prof. Dr. Zahit İmre tarafından okunmuştur. Yapılan tartışmalara özellikle Prof. Dr. Merz, Fribourg Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Jäggi ve Prof. Dr. Halûk Tandoğan katılmışlardır. Prof. Dr. Sulhi Tekinay'ın adam ölmesi ve cismanî tamamlığın ihlâli dışındaki hallerde de sebepluluğuna dayanarak manevî zararın kusur olmaksızın tazmininin istenebilmesi yolundaki önerisinin yürürlükteki kanun bakımından kabul edilemeyeceği, yapılacak kanun bakımından da ancak sınırlı olarak kabulünün tartışılacağı sonucuna varılmıştır. Prof. Gürsoy'un BK. md. 47 nin uygulanmasında kusur aranmamasının MK. md. 1 e dayandırılması görüşüne Prof. Jäggi de katılmıştır. Ayrıca kusur olmaksızın manevî tazminata hükmedebilmenin isabetli olup olmayacağı hususunda çeşitli tartışmalar yapılmıştır. 25 Mayıs akşamı Lausanne Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Guy Flattet tarafından verilen kokteylde Federal Mahkeme başkanı ve üyelerinden bazılarıyla temaslarda bulunulmuştur.

26 Mayıs sabah oturumunda Prof. Dr. Halûk Tandoğan «kiralara mahkemelerce yeniden gözden geçirilmesi» konusundaki bildirisini sunmuş, İsviçre'de kiralara müdahale ve fesih hakkının sınırlanması»na ilişkin bildirisini göndermiş olan Neuchâtel Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Raymond Jeanprêtre bir yakının ölümü dolayısıyla gelemediğinden onun yerine Lozan Kira Kontrol Komisyonu Başkanı Avukat Dr. Pierre Dudan ve Avukat Dr. Claude Raymond incelenen konuda İsviçre hukukunun son gelişmeleri ve İBK.na fesih hakkının sınırlanması hakkında maddeler eklenmesi hakkındaki Tasarı üzerinde açıklamalarda bulunmuşlardır. Bu konuşmalarda İsviçre ile Türkiye'deki yeni kira hukuku arasındaki benzerlikler ve ayrılıklar tesbit edilmiş, hâkime tanınan müdahale yetkisinin akit serbestliği prensibiyle ne derece bağdaşabileceği hususu tartışılmış, akit serbestisinin ekonomik bakımdan zayıf olanları korumak amacıyla yapılan sınırlamalar karşısında eski anlamını kaybettiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca Türk Yargıtayının Gayrimenkul Kiraları K. md. 2-3 ün Anayasa Mahkemesince iptali üzerine, mahkemelerin MK. md. 1 deki kanun koyucu gibi hareket yetkisine dayanarak kiralara tesbit edebileceğine ilişkin İçtihadı

Birleştirme Kararının teorik temelleri üzerinde de tartışmalar yapılmıştır.

26 Mayıs öğleden sonra oturumunda Ankara'dan Prof. Dr. Tuğrul Ansay, İstanbul'dan Prof. Dr. Reha Poroy ve Basel Hukuk Fakültesinden Doç. Dr. Pascal Simonius «anonim şirketlerde pay sahiplerinin korunması» konusundaki bildirimlerini sunmuşlardır. Prof. Dr. Reha Poroy'un pay sahiplerine aşırı bir koruma sağlamanın yerinde olmadığı, açıklık ilkesinin uygulanmasının yeterli bulunduğu, kazanılmış hak kavramına lüzum bulunmadığı yolundaki görüşleri tartışılmış, bu tartışmalara Bern Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Bär de katılmıştır.

27 Mayıs sabahı Valais Kantonuna gitmek üzere hareket edilmiş ve Sion şehrinde Kanton Hükümeti tarafından bir ziyafet ve bir kokteyl verilmiştir. Kokteylde konuşan Kanton İstinaf Mahkemesi Başkanı Türk hukukçularını Valais'deki gelişme ve mahkemelerin durumu hakkında aydınlatmıştır. Kokteyl'den sonra tarihi bir kaledeki eski bir orgla bir konser verilmiştir. O gece Sion'da kalıp ertesi sabah Bern'e gitmek üzere yola çıkmıştır.

28 Mayıs'ta Bern Hukuk Fakültesi tarafından verilen resmî ziyafette Fakülte öğrenim üyeleriyle tanışılmış ve Prof. Dr. Bülent Davran Hafta hakkında bir konuşma yapmıştır. Aynı gün akşamüstü Fribourg Hukuk Fakültesine gidilerek oradaki kokteylde adı geçen Fakültenin öğretim üyeleriyle tanışılmış ve Fakülte'nin Kütüphanesi ve seminer odaları gezilmiştir. Daha sonra Lozan'a dönmüştür.

29 Mayıs sabah oturumunda Ankara'dan Prof. Dr. Yaşar Karayalçın ve Cenevre Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Robert Patry «poliçe ve bonolarda temel münasebete dayanan alacağı ileri sürmek imkânı» konusundaki bildirimlerini sunmuşlar, Prof. Dr. Halûk Tandoğan, Prof. Dr. Oğuzman ve Prof. Dr. Kocayusufpaşaoğlu bu konuda illetten mücerret alacak kavramı yerine defilerin dermeyan edilememesi (inopposabilité) kavramına dayanılmasının daha isabetli olacağını kuvvetli delillerle savunmuşlardır. 29 Mayıs öğleden sonra oturumunda Ankara'dan Prof. Dr. Ali Bozer ve Zürih'ten rahatsızlandığı için gelemeyen Prof. Dr. Arthur Meier-Hayoz'un yerine gönderdiği Dr. Peter Fortsmoser «büyük kooperatif şirketler» konusundaki bildirimlerini sunmuşlardır. Prof. Dr. Halûk Tandoğan da toplantıya katılamayan Doç. Dr. Ünal Tekinalp'ın görüşlerini açıklamıştır. Toplantıda özellikle büyük kooperatif şirket kavramını ve bu şirket şeklinin kötüye kullanılmasını tesbite yarayan kıs-

taslar ve bu kötüye kullanmaya karşı ne gibi çarelere başvurulabileceği konusunda tartışmalar yapılmış, Bern Hukuk Fakültesinden Prof. Bär ve Lozan'dan Prof. Gilliard da ilginç müdahalelerde bulunmuşlardır.

30 mayıs sabah oturumunda Ankara'dan Prof. Dr. Necip Bilge, İstanbul'dan Prof. Dr. Bülent Davran ve Fribourg Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Alfred von Overbeck «evlât edinme» konusundaki bildirimlerini sunmuşlardır. Türk raportörler bu konuda Yargıtay içtihadlarındaki gelişmeleri ve MK.da yapılması tasarlanan değişiklikleri, İsviçre'li raportör de İsviçre MK.nun evlât edinmeye ilişkin hükümlerinin değiştirilmesi hususundaki Kanun Tasarısına dair çalışmaları ve bu Tasarının getirdiği yenilikleri açıklamışlardır. Evlât edinmenin çeşitli şartları, düşünülen yeni şekilleri ve beslemelerin korunması konusunda tartışmalar ve teklifler yapılmıştır.

30 mayıs öğleden sonra oturumunda İstanbul'dan Prof. Dr. Kemal Oğuzman, Ankara'dan Prof. Dr. Turhan Esener ve Cenevre'den Prof. Dr. Alexandre Berenstein «iş kazaları dolayısıyla işverenin sorumluluğu» konusundaki bildirimlerini sunmuşlardır. Bu sorumluluğun kusur sorumluluğu mu, yoksa objektif sorumluluk mu olduğu konusunda tartışmalarda bulunulmuş, Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin objektif sorumluluğu kabul eden kararı üzerinde durulmuş, Prof. Berenstein ve Prof. Gilliard da Federal Mahkeme'nin bu konudaki içtihadlarının fiilen objektif sorumluluğa yakın bir sonuca götürdüğüne değinmiştir. Prof. Oğuzman objektif sorumluluk aleyhindeki görüşünü savunmuş, Prof. Dr. Tandoğan da objektif sorumluluğun işverene yükleyebileceği aşırı külfetlere, mecburî sigorta aşamasından sonra ayrıca objektif sorumluluğun kabulünün tartışılabileceğine, fakat sigortanın bulunmadığı bazı hallerde objektif sorumluluğun kabul edilebileceğine ve bunun BK. md. 332 ye dayandırılabilmesine değinmiş, Prof. Dr. Oğuzman sözü geçen hükmün sorumluluk tesis edici nitelik taşımadığı fikrini ileri sürmüştür.

Hafta, Lausanne Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Flattet'nin verdiği akşam yemeğiyle sona ermiştir. Bu yemekte Prof. Flattet, Lozan Kantonu Adalet Bakanı Dr. Bonnard ve Prof. Zahit İmre Haftanın önemini belirten ve ileride de Türk-İsviçre hukukçularını yakınlaştıran bu geleneğin devam ettirilmemesini dileyen konuşmalar yapmışlardır.

Bundan başka, Radio Suisse Romande 29 mayıs cuma günü Türk - İsviçre Hukuk Haftası hakkında Prof. Flattet, Prof. Patry,

Prof. Tandoğan ve Prof. Necip Kocayusufpaşaoğlu'nun katıldıkları yarım saat süren bir açık oturum düzenlenmiştir. 30 mayıs tarihli Gazette de Lausanne'da da Haftaya ilişkin yazı çıkmıştır.

Sonuç olarak, dördüncü Türk - İsviçre Hukuk Haftasının her iki memleketin hukukçuları arasında çok faydalı bilimsel temaslara imkân sağladığını, medenî hukuk ve ticaret hukuku alanında yeni gelişmeler hakkında her iki tarafı aydınlattığını, İsviçre Medenî Kanununu iktibas etmemizin 50. yıldönümüne rastlayacak olan beşinci haftanın da Türkiye'de yapılması için gerekli hazırlıklara vaktinde girişilmesinin ve artık yerleşmiş olan bu geleneğin yaşatılmasının isabetli olacağını belirtebiliriz.